

Universitätsbibliothek Paderborn

Reverendissimi Ac Illustrissimi D.D. Antonii Godeau Episcopi Venciensis Viri Celeberrimi Theologia Moralis

Ex Purissimis Sacrae Scripturae, Patrum Ac Conciliorum Fontibus Derivata,
Notis Theologicis Illustrata, Duasque In Partes Divisa

Complectens Tractatus I. De Fontibus Doctrinae moralis. II. De praecipuis
ejusdem Fundamentis. III. De Peccatis. IV. De Legibus. V. De summario
dilectionis Praecepto. VI. De primo decalogi Praecepto. VII. De secundi
decalogi Praecepto

Godeau, Antoine

Augustae Vindelicorum, 1774

Caput IX. Quaedam Probabilistarum diluuntur objectiones.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53562](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-53562)

babilitatis Doctores, qui ædificium construere velle videntur, quod homines a peccatorum diluvio servet, quo terra alluitur; quod numquam tamen poterunt perficere: imo vero Evangelii, veræque Moralis Christianæ aggeres demoliuntur, intra quos ruti degere homines possent.

At rationes illas perpendamus, quibus opinionem suam Doctores isti firmant, nempe minus probabilem minusque tutam opinionem licere sequi, tutiore ac probabiliore relicta; hujusque sententiæ imbecillitatem ac falsitatem demonstremus.

C A P U T IX.

*Quædam Probabilistarum diluuntur
Objectiones.*

Prima Casuistarum ratio, qua probare nituntur, licitum esse minus probabilem minusque tutam opinionem sequi, & probabiliorem tutioremque relinquere, hæc est, nulla nos lege compelli ad probabiliorem opinionem sequendam, quamvis in hoc major sita sit perfectio.

Rationi huic Sanctus Paulus respondet (1. Theff. 5.) *Quod bonum est, tenete: æmulamini charismata meliora*, clare insinuans Christiani hominis esse perfectionem semper quærere, & quidquid illi sit agendum, meliore pro virili modo agere: cumque omnia ejus opera in caritate sint facienda, si hic minus, plus ibi caritatis adesse videat, id illi esse eligendum, in quo majorem exercere possit caritatem. Verum aptior responsio est, non hic agi de majori perfectione, sed de æter-

na salute, & de mortalis peccati periculo. Quis neget teneri nos semper & ubique illud vetare, quoties illius adesse periculum suspicamur?

Secunda ratio est, posse Doctorem in schola minus probabilem opinionem docere, & probabiliorem deferere. Potest igitur illam alteri suadere, dum consulitur.

Respondeo, veritatis Doctorem, si hanc docere studet, non autem suum proferre ingenium, aut vile aliquod captare emolumentum, non posse in christiana schola opinionem relinquere, quam veriolem credit, ut aliam doceat, de cuius veritate dubitat; secus discipulorum suorum, qui veritatem ab eo discere cupiunt, ingenio & conscientia abutitur. Præterea quomodo potest quis propositionem docere, ex qua certam opinionem nequeat elicere? Porro juxta Aristotelem, ut jam innuimus, nequit intellectus opinioni firmiter adherere, quæ ex minus probabili, probabiliore sententia relicta, proficiscitur. Cum hoc in rebus fidei verum sit, quomodo possunt recentiores Casuistæ novitates in Ecclesiam invadere, quæ veterem doctrinam evertunt, & tumultus cient, & inde se tueri, quia suæ sibi probabiles opiniones videntur? Idemne in theologicis licet quæstionibus, quod permittitur in physicis? Liberum sibi religiosus homo non putabit ingenii sui inventa veluti certas veritates docere, & in scientiis ipsis humanis colendam esse veritatem existimabit, ne hominum mentes fallat.

Tertia ratio est, ut minus probabilem opinionem sequentes plures animæ e scrupulis liberentur.

Sed

Sed qui a legitimis scrupulis animas liberare hoc pacto nritur, falsa illas securitate decipit, malamque eisdem pacem tribuit: *Dixerunt pax pax, & non erat pax*, inquit Propheta Jeremias c. 6. Lethalis sic somnus, seu potius mors ipsa eisdem conciliatur.

Quarta ratio est, non posse nos integram rerum habere certitudinem, ad quam proinde nos Deus non obligat, sed solum cum morali certitudine ad operandum, quæ in probabili opinione reperitur, & ad prudentiam sequendam, quæ minus bonum tute potest eligere, quando ex aliqua vel ratione vel auctoritate honesta illi actio & licita videatur.

Respondeo certum esse, minus probabilem opinionem morali certitudine carere, quando contraria opinio est probabilior; sed revera intellectum metuere & practice dubitare, quamdiu in hoc statu manet. Porro in hac dispositione nequit homo opus agere, de quo dubitat, peccandi enim periculo se exponeret.

Si juxta *moralem* prudentiam, quæ humanorum actuum certa & determinata est regula, hoc non licet; id multo minus permittit *christiana* prudentia, quæ Dei lumine ducta, Deumque ut finem suum ante oculos habens, in obscuritate vel dubio nequit operari, neque finit ut Christianus cum finis sui obtinendi incertitudine operetur. Prudentia juxta Sanctum Augustinum est amor, qui ea discernit, quæ hominem ab amato bono obtinendo impedire, aut ad illud obtinendum hominem possunt adjuvare. Minus

probabilis opinionis electio hac prudentia non fit; hujusmodi enim electio hominem impedire potest, ne Deum obtineat, & ad peccatum impellere.

Dicet tandem fortasse aliquis: cum hanc opinionem tot Casuistæ doceant, nec illos Ecclesia damnet; sed eorum libros inter omnium manus versari sinat, eorum sententia tacite ab Ecclesia videtur probari, & possessionis seu præscriptionis specie quadam gaudere.

Probabilitatis equidem opinionem a centum ferme annis Casuistæ plures docere ac pro virili tueri aggressi sunt; at non idem de christianis circa mores dogmatibus, & de philosophiæ placitis ferendum est judicium. Mutari illa non possunt, quoniam immutabili nituntur principiis, ut jam diximus, & validioribus deinceps probabimus argumentis; ista vero cum indubitatis haud nituntur principiis, mutari facile possunt. Ad Sancti Thomæ usque tempora Platonis philosophia in Ecclesia viguit. In ejus locum Aristotelis philosophiam Sanctus Thomas invexit, quam veteres nonnulli Patres veluti impiam detestabantur; verum hoc Religioni discrimen nullum attulit. Modo possumus, sicut antea Platonem sequi, & Christiani permanere, dummodo cum Christianis veritatibus Platonis placita non misceamus. At cum de christianis dogmatibus fermo est; vel ad fidem illa, vel ad mores pertineant, non quoscumque, ut occurrunt, Auctores, sequi licet; sed in dubiis adhuc quæstionibus Evangelium, sanctorum Patrum traditio, & prisca Doctores sunt consulendi.

De conscientiae casibus Librorum illuuiem, quae per christianum orbem a pluribus jam annis se diffudit, Ecclesia passa est; illam tamen nunquam calculo suo probavit. Optandum profecto erat, ut in initio hoc malum manu valida abscinderetur, promptumque remedium forsitan prohibuisset, ne tam late contagio serperet. Remedium aliquod tanto malo summi Pontifices adhibere. Clemens VIII. opinionem proscripsit, quae assererat validam esse Confessionem per epistolam, pluresque alias de matrimonii usu. Alexander VII. perniciosas plures propositiones ex recentiorum Casuistarum libris excerptas, ut inuimus, damnavit ejusque Bulla omnium manibus recitatur. Multi in Gallia Episcopi (a) illas pariter

(a) Haud impari zelo multi Germaniae Episcopi contra probabilisticas laxitates insurrexerunt. Libellos, e Probabilismi Familia oriundos, a Summa sede dudum confixos, temere recusos, ac in Nobilium praeripis aedibus distractos Illustriss. Archiepiscopus Vienenfis Migazzi suppressit. Ut non nisi certiolem, ac tutiolem partem in Moralibus sequantur Celsiss. Princeps, & Episcopus Passaviensis data a. 1764. pastorali Epistola suos admonuit. Publicam Probabiliorismi defensionem Celsiss. Franciae orientalis Dux, & Episcopus Herbipolensis Adamus Fridericus suis Clericis Seminaristis injunxit. Simili praercepto Sereniss. Princeps, ac Episcopus Augustanus Josephus Fel. Recordat. suos Clericos, Alumnos Pfaffenhusanos obstrinxit. Sed quid est, quod non obstante Episcoporum vigilantia adhuc tam late per Germaniam Probabilismi malum serpat? Ni memoria me fallat, ad quaestionem hanc, aliquando propositam,

riter damnarunt, quibus librum, qui Casuistarum Apologia vocatur, mulctarunt, qui liber errorum omnes complectitur; quos per centum ad novem usque annos Casuistæ suis in libris docuerunt. Eundem librum pessimum privati plerique Doctores confutarunt: Theologica Parisiensis Facultas die 16. Julii 1658. censura sua illum damnavit. Ex editis igitur scriptis norunt Fideles horum perniciosarum opinionum enormitatem, ita ut nequeat ignorantia illos excusare. Antiqua dissimulatio, quæ afferri posset, licitas redderet nequit actiones, quas naturæ lex condemnat, & divina, contra quas leges consuetudo nulla prescribit. Hæc dissimulatio ab eorum silentio perfecta est, qui abusum compescere debuerant, quod si statim hæc propositiones ad sanctam Sedem fuissent delatæ, aut ad nationale vel provinciale Concilium, aut ad particularem Synodum dubio procul damnatæ fuissent. Quis igitur ille ex hoc silentio jure probatas dicet? Væ Pastoribus, qui silent, dum lupum ad devorandas oves venientem vident! At lupus mores suos non mutat

positam, Vir admodum Gravis hæc respondit: Probabilismi quæstum Germanicæ Episcopi necesse sublatum vident; quia Christi Zelum in uno non in altero imitantur. Christus in Templi profanatione non solum flagello animadvertit; sed & eorum mensas ac cathedras subvertit. Si hi Episcopi, Flagello Censorio Cathedrarum probabilisticarum subversionem superadderent, suisque in Lyceis nullum nisi Probabiliorism ad Theologiam Moralem juvenibus tradendam admitterent, brevi Sacratioris Disciplinæ profanatio desineret in Germania, quemadmodum desit in Gallia. Hæc quidem ille.

mutat; nec ideo gregis cladem Pastor supremus approbat. Quare igitur lupos quiete, ut interdum evenit, agere patitur? Dei judicia hæc sunt erga homines, qui illos a cæcis ducibus regi, & in præcipitium agi sinit. Mendacii spiritum in Prophetarum Achab ore Deus posuit, (3. Reg. 11.) quia sic puniri Princeps ille merebatur. Pharisæos ideo arguit, quia traditionibus suis legem Dei corruperant; nihilominus eorum dogmata per plura sæcula populus est secutus, Pontificibus & Doctoribus non contradicentibus, imo eadem amplexantibus. Qui ut illa sequerentur, divina mandata violabant, erantne excusabiles? Nonne Christus hæc dogmata veluti vana & divino cultui contraria condemnat? *Sine causa autem*, inquit, *colunt me, docentes doctrinas & mandata hominum* (Matth. 15.). Particulares rationes plane cognoscere nequimus, ex quibus post malos duces homines ire Deus interdum permittit; sed cum Sancto Augustino affirmare licet, id plerumque evenire, ut perversæ hominum cupiditates puniantur. Veritatem audire nolunt, & ad illos Deus mendacii doctores mittit, *Coacervant sibi magistros prurientes auribus*, inquit Apostolus (2. Tim. 4.) & Deus *spargit pœnales cæcitates super illicitas cupiditates*. De Balaa-mo loquens idem Augustinus inquit: *Proinde Dominus videns ejus cupiditatem captam devictamque muneribus, permisit eum ire, hoc ipso confundens ejus dementiam, quod prohibitionem Dei transgredi asina non auderet, quam ille cupiditate transgredi conaretur, quamvis eandem cupiditatem timore supprimeret.*